दुर्गा चरण राउतराए

ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ରାଉତରାଏ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

(ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1735/2006)

ନଭେମ୍ବର 1, 2011

[ଆର୍. ଏମ୍. ଲୋଧା ଏବଂ ଜଗଦିଶ ସିଂ ଖେହର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆଇନ, 1940-ଚୁକ୍ତି ବିଷୟକ ସମ୍ମତି—ବିବାଦ/ଦାବି ଉଠାଇଥିବା ଠିକାଦାର - ଆବେଦନକାରୀ-ଚୂଡାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ ଦେୟ ପ୍ରାପ୍ତି , ବିନା ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ- ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ ଆବେଦନକାରୀ ବିନା ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ଚୂଡାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ - ଆବେଦନ ଉପରେ, କୁହାଯାଇଥିଲା : ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଉଠାଇ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ରାଜିନାମା ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ-ତଥାପି ସେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦାବି ଉଠାଇପାରିବେ- ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଇବାର ଆଦେଶ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତତା ହାସଲ କରିବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଦୃଢୋକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ବାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବି ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ –ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୋଧାତ୍ମକ ଥିଲା -ଥରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବିବିଧ ମାମଲା ସିମୀତତା ଦ୍ୱାରା ବାରଣ ହୋଇଥିଲା, ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଓ ତାହାକୁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା—ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଫଳ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ—ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ଏବଂ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ, ସପକ୍ଷରେ ମତ ରଖିଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାରିତ କରିଥିଲେ। ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1940 ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 30 ଏବଂ 33 ଅନୁଯାୟୀ ବିବିଧ ମାମଲା ଦାଖଲ କରି ଆପତ୍ତି ଜଣାଇଥିଲେ । ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତି ତମାଦି ଆଧାରରେ ବିବିଧ ମାମଲାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1940 ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 39 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତମାଦି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ, ତଥାପି କହିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଆଦେଶ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଲାଭ ହାସଲ କରିପାରିନଥିଲେ କାରଣ ଆବେଦନକାରୀ ବିନା କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଲେ:

1.1 ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ରାଜିନାମାର ଖଣ୍ଡ 23 ର ଏକ ଅନୁଧ୍ୟାନ ସନ୍ଦେହ ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ଛାଡି ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଚୁକ୍ତିରୁ ଉପୁଜିଥିବା ବିବାଦ କାରଣରୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା "ଅନ୍ୟଥା ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ତାହା ବ୍ୟତୀତ" ଦାବି କରିପାରିବେ । ଖଣ୍ଡ 23 ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ, କାର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ରଗତି ସମୟରେ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା କିମ୍ବା ଛାଡିବା ପରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିବାଦ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଖଣ୍ଡ 23 ରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ମାଗିବା ଠାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବ, କାରଣ କେବଳ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇବା ବିନା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ ଦେୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କ ବିବାଦର ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ଖୋଲା ଥିଲା, ଯଦିଓ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇନଥିଲେ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 8]

ଭାରତ କୋକିଙ୍ଗ କୋଇଲା ଲିମିଟେଡ଼ ବନାମ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ (2003) 8 ଏସ୍. ସି. ସି.154: 2003 (3) ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ ଏସ୍. ସି. ଆର୍. 122- ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

1.2 ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପରେ ଦେୟ ପ୍ରାପ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ, ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦାବି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଖୋଲା ଥିଲା । 15.05.1981 ତାରିଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଇଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ପାଇବା ପରେ ତତ୍କାଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବିକୁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଆଉ ଖୋଲା ନ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି 15.05.1981 ତାରିଖର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ନିର୍ବିରୋଧ ହେତୁ ଅନ୍ତିମତା ହାସଲ କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଦାବି ଦୃଢୋକ୍ତି କରିବାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବାରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଥରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ପଠାଯିବା ପରେ ଏବଂ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପକ୍ଷମାନେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ବିନା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମ୍ମାନ କରିବା ପରେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବଜାୟ ରଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ପାଇଁ ଆଉ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୋଧାତ୍ମକ ଅଟେ । ଥରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଗଲେ ଯେ, ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ବିବିଧ ମାମଲା ତମାଦି ହୋଇଛି, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏକୁ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଫଳ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବେ । ଥରେ ସୀମାବଦ୍ଧତାର ନିବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯିବା ପରେ, ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା (ଗୁଡ଼ିକ) ନିର୍ବିଶେଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତି (ଗୁଡ଼ିକ) ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 8]

1.3 ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଉଠାଇ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରି, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିନଥାନ୍ତେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଛି । ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 9]

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧି ପ୍ରସଙ୍ଗ :

2003 (3) ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ ଏସ୍. ସି. ଆର୍. 122 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 8 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1735/2006

ଏ. ଆର୍. ବି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 14/2003 ରେ କଟକ ସ୍ଥିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 22.12.2003 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଜିନି ଜେ. ରାଉତରାଏ, ପ୍ରବୀଣା ଗୌତମ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିବାଶିଷ ମିଶ୍ର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ଜଗଦୀଶ ସିଂ ଖେହର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି 1. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 31.12.1975 ରେ ଆର୍.ଏଲ୍. 316.50 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାରଖାଇ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୃତ୍ତିକା ବନ୍ଧର ଅବଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ବଳକା କାର୍ଯ୍ୟର ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ Rs.13,78,810/- ଥିଲା । ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ, କାର୍ଯ୍ୟ 1.1.1976 ରେ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଥିଲା ଏବଂ 31.7.1976 ରେ କିମ୍ବା ତା ପୂର୍ବରୁ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଥିଲା । ନକ୍ସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମେତ କେତେକ କାରଣରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାମ ଶେଷ ହୋଇପାରିନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଶେଷରେ ଜୁଲାଇ, 1978 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, କାର୍ଯ୍ୟ ବିଳମ୍ବରେ ସମାପ୍ତ ହେବା ଫଳରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ବ୍ୟତୀତ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦେୟ ମାଗିଥିଲେ, ଏବଂ, "ମୋରମ୍" ଯୋଗାଣ କାରଣରୁ କାଟିଥିବା ରାଜଭାଗର ଫେରସ୍ତ ମାଗିଥିଲେ । ଏହି ସମସ୍ତ ବିବାଦ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀ (ମାନେ) ଙ୍କ ପାଖରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ (ମାନେ) ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ।ବାସ୍ତବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ ସମସ୍ତ ଯୋଗାଯୋଗ ଅନୁତ୍ତରିତ ରହିଥିଲା । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦାବିର ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା ମାଗିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ 15.5.1981 ରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିର ନଅଟି ସାରଣୀ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ |

2. 15.9.1998, ତାରିଖର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 4, 5, 6 ଏବଂ 9ର ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛି । ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 4 ସମ୍ପୃକ୍ତରେ, ଆବେଦନକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କାରଣରୁ ଅତିରିକ୍ତ 2 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହି ଦାବି ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯେ ତାଙ୍କୁ କାମ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ 16 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ରାଶି ଉପରେ 16 ପ୍ରତିଶତ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ଦାବି କରିଥିଲେ । ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ Rs.24,380/- ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ହକଦାର ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 5 ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀ "ମୋରମ୍" ର ଯୋଗାଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ, Rs.5,51,173/- ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଥିପାଇଁ କୌଣସି ଦେୟ ଜାରି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ, ଆବେଦନକାରୀ 15 କିଲୋମିଟର ଅଗ୍ରତା ସହିତ 47,106 ଘନ ମିଟରର ପରିବହନ ଦାବି କରିଥିଲେ, ଯାହାର ହାର ଥିଲା Rs. 21.35 ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର । ତୁରନ୍ତ ଦାବିର ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାବେଳେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ "ମୃତ୍ତିକା" ର ଯୋଗାଣ ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ "ମୋରମ୍" ର ଯୋଗାଣ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 5 ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ Rs.78,667/- ର ରାଶି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା । ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 6 ରେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ବିଲ୍ ରୁ ରାଜଭାଗ ପାଇଁ କାଟିଥିବା Rs.20,727/- ର ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା "ମୋରମ୍" ଉପରେ ଉପରୋକ୍ତ ରାଜଭାଗ ଦେୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ରାଜଭାଗ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବିଲ୍ ରୁ କାଟିଥିବା Rs.20,727/- ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶି ଫେରସ୍ତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 9 ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ ଠାରୁ ଶେଷ ପଇଠ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୂଳ ଦାବି କରିଥିବା ରାଶି ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 18 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ Rs.1,23,724/- ମୂଳଧନ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ 19.8.1981 ରୁ (ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁ ତାରିଖ ଠାରୁ ସୁଧ ଅଧିନିୟମ, 1978 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା) 5.4.1992 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର ବୋଲି ରାୟ ଦେଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ Rs.1,31,544/- ଟଙ୍କାର ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

3. 15.9.1998 ତାରିଖର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ କରିବା ପାଇଁ 22.2.1999 ତାରିଖରେ ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । 1999 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । 21.12.1999 ରେ, ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ଆପତ୍ତି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସମୟ ମାଗିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ 6.3.2000 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । 15.9.1998 ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ବିରୋଧ କରିବାକୁ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ 1940 ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 ଏବଂ 33 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ "ବିବିଧ ମାମଲା" ଦାଖଲ କରି ଆପତ୍ତି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 30, ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆଧାର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି, ଧାରା 33 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ସ୍ଥିର କରିଥାଏ ।

4. ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା "ବିବିଧ ମାମଲା" କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାଥମିକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦାବି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ବିବିଧ ମାମଲା" ତମାଦି ଦ୍ୱାରା ବାରଣ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା "ବିବିଧ ମାମଲା" ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ସୀମାବଦ୍ଧତାର ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମା 30.4.2002 ରେ ଫଏସଲା ହୋଇଥିଲା । 15.9.1998 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ "ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିୟମ" କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

5. ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ 1940 ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 39 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଦୁଇଟି ବିବାଦ ଉଠାଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ଏହା ଦୃଢୋକ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 1940 ର

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 30 ଏବଂ 33 ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା "ବିବିଧ ମାମଲା" ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତିଗୁଡିକ ତମାଦି ଆଧାରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଏହା ଦୃଢୋକ୍ତି ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ପଠାଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା, କାରଣ ଆବେଦନକାରୀ ପରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଉଠାଇ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିଥିଲେ ।

6. ତମାଦି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ତଥାପି ଉତ୍ତରଦାତା ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଉଠାଇ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କ ଦାବିର ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମାଗିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ନାହିଁ, ଏହା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ, 22.12.2003 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ 15.9.1998 ତାରିଖରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଲାଭ ଉଠାଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

7. 22.12.2003 ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି 12183/2004 । 20.3.2006 ରେ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ମାମଲାକୁ ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1735/2006 କରାଗଲା ।

8. ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସୀମାବନ୍ଧନ ଆବେଦନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦ/ଦାବିଗୁଡିକ ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇବା ବିନା, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ପଠାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବାକ୍ୟାଂଶରୁ ପ୍ରବାହିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ବିବାଦର ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ହକ୍‌ଦାର କରେ, କାରଣ ଏହା କେବଳ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ବାକ୍ୟାଂଶ ଯାହା ବିବାଦର ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯାହା

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପକ୍ଷ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି (କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ) ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉଠାଇପାରିବେ | ଏନେଇ ମାମଲାର ତତ୍କାଳୀନ ଦିଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, 31.12.1975 ତାରିଖର ଚୁକ୍ତିର ଖଣ୍ଡ 23 ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ନିମ୍ନରେ ତାହା ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି :

> " ଖଣ୍ଡ 23-ଯଦି ଚୁକ୍ତିରେ ଅନ୍ୟଥା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ, ତାହା ବ୍ୟତୀତ, ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା, ନକ୍ସା, ଅଙ୍କନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଅର୍ଥ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀର କାରିଗରିର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ବିବାଦ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ, ଦାବି କରିବା ସଠିକ୍ ବିଷୟ, କିମ୍ବା ଜିନିଷ, ଯଦି କୌଣସି ଉପାୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତି, ଡିଜାଇନ, ଚିତ୍ରାଙ୍କନ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା, ଆକଳନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କିମ୍ବା ଏହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, କିମ୍ବା ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଫଳତା, କାର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ରଗତି ସମୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉ, କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ କିମ୍ବା ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପରେ, କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ନଥିବା ରାଜ୍ୟ ସାଧାରଣ ନିର୍ମାଣ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଅଧୀକ୍ଷକ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବ । ଯଦି ଏପରି କୌଣସି ଅଧିକ୍ଷକ ଯନ୍ତ୍ରୀ ନଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହାକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାକୁ ପଠାଯିବା ଉଚିତ । ଏପରି କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତି ଉପରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହିପରି ନିଯୁକ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ । ଏହିପରି ନିଯୁକ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ, ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଏବଂ ଏହି ଚୁକ୍ତିର ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ ।"

ଉପରୋକ୍ତ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ରାଜିନାମାର ଖଣ୍ଡ 23 ର ଏକ ଅନୁଧ୍ୟାନ ସନ୍ଦେହ ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ଛାଡି ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ "ଅନ୍ୟଥା ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ତାହା ବ୍ୟତୀତ" ଚୁକ୍ତିରୁ ଉପୁଜିଥିବା ବିବାଦ କାରଣରୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଦାବି କରିପାରିବେ । ଏହା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମାମଲା ନୁହେଁ, ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ରାଜିନାମାର କୌଣସି ଧାରା ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବାରିତ କରାଯାଇଥିଲା (ଯାହା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି) । ଖଣ୍ଡ 23 ମଧ୍ୟସ୍ଥତାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ରଗତି ସମୟରେ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ କିମ୍ବା ପରିତ୍ୟାଗ ପରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିବାଦ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଖଣ୍ଡ 23 ରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ମାଗିବା ଠାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବ, କେବଳ କାରଣ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇବା ବିନା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ତଦନୁସାରେ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ ଦେୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ଯଦିଓ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇନଥିଲେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କ ବିବାଦର ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ଖୋଲା ଥିଲା । *ଦ୍ୱିତୀୟତଃ*, ଏହି ମାମଲାର ତତ୍କାଳୀନ ଦିଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, *ଭାରତ କୋକିଙ୍ଗ କୋଇଲା ଲିମିଟେଡ଼ ବନାମ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ନିର୍ମାଣ* (2003) 8 ଏସ୍. ସି. ସି. 154 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହାତରେ ଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ବିଚାର କରାଯାଇଛି:

> "କେବଳ ଯେହେତୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ କୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ସେ କୌଣସି ଦାବି ଉଠାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଆଉ କୌଣସି ଦାବି କରିବେ ନାହିଁ । ଏପରି ଏକ ଘୋଷଣାନାମାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ କୌଣସି ଦାବି ଉଠାଇବାରେ ବଞ୍ଚିତ କିମ୍ବା ପ୍ରବାରିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ..."।

ଏହି ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ, ସେ ଆଉ କୌଣସି ଦାବି କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇନଥିଲେ । ତେଣୁ, ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ *ଭାରତ କୋକିଙ୍ଗ କୋଇଲା ଲିମିଟେଡ଼*, ମାମଲା (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏକ ଅପ୍ରତିରୋଧ ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚେ, ଯେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ପ୍ରାପ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ, ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦାବି ଉଠାଇବାକୁ ଖୋଲା ଥିଲା । *ତୃତୀୟତଃ*, ଆବେଦନକାରୀ 15.5.1981 ତାରିଖର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶ ହାସଲ କରିବା ପରେ, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଇଥିଲା, ତତ୍କାଳ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବିକୁ ବିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆଉ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି 15.5.1981 ତାରିଖର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ନିର୍ବିରୋଧ ହେତୁ ଅନ୍ତିମତା ହାସଲ କରିଥିଲା । ଏହା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏହି ଦାବି ଦୃଢୋକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବାରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଥରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ପଠାଯିବା ପରେ ଏବଂ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପକ୍ଷମାନେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ବିନା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆନୁଗତ୍ୟ ହେବା ପରେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବଜାୟ ରଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ପାଇଁ ଆଉ ଖୋଲା ନାହିଁ । ଏବଂ

ଚତୁର୍ଥରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୋଧାତ୍ମକ ଅଟେ । ଥରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେଲେ ଯେ, ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ବିବିଧ ମାମଲା ତମାଦି ହୋଇଛି, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଫଳରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଥରେ ସୀମାବଦ୍ଧତାର ନିବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯିବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତି (ଗୁଡ଼ିକ), ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା (ଗୁଡ଼ିକ) ନିର୍ବିଶେଷରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା |

9. ଏଠାରେ ଉପରୋକ୍ତ ଲିପିବଦ୍ଧ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଦେୟ ଗ୍ରହଣ କରି, କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇବା ବିନା, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତା 22.12.2003 ରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ରଦ୍ଦ ହୋଇଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରିଷ୍ଠ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 30.4.2002 ତାରିଖର ଆଦେଶ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବେ ।

10. ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ।

ଏନ୍. ଜେ. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଅନୁବାଦିକା
ଶିବାନୀ ଦାଶ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ